

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի.

ՊԱՐԻՅԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԵՏՐՈՎԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 20 ՄԱՅԻՍ

ՏԵՂԱԿԱՆ

Խնչպէս երեկոան թուով խոստացանք, առջի գիշերը եղած անցքերն, կըսէ Սեփարդ, ապագային վրայօք ընդարձակ մեկնաբանութեանց, բացատրութեանց ու խորհրդածութեանց լայնածաւալ ասպարէզ մը կ'ընծայեն:

Այս իրողութիւնը, որ պրիտորեան Պետական հարուածոյ աւանդական քաղաքն համարուած Կ. Պօլիս քաղաքը՝ առաւօտուն տըթըննալով, իւր կառավարութիւնը հիմնովին փոխուած գտաւ առանց բռնութեան գործ մ'իսկ կատարուած ըլլալու, տէքսթիք, բռնապետական և յիմար կառավարութեան մը տեղ՝ մէկ վայրկեանի մէջ այնպիսի կառավարութեան մը յաջորդելը տեսաւ, որ ամենէն առաջ ամենազուտ յայտադիր ու ընթացք մը բռնեց, և ասոնք բաւական են մինչև յարդ Տաճկաստանի վրայ պտտած բոլոր գաղափարներն ու կարծիքներն կերպիւ մը տապալելու և յեղաշրջելու:

Այս իրողութենէն յառաջ եկած զարմանքն ու ապշութիւնը այնքան մեծ չպիտի ըլլար, որքան եղած է կամ պիտի ըլլայ անշուշտ Եւրոպայի մէջ մանաւանդ, երբ ընդհանրապէս գիտցուած ու ճանչցուած ըլլար Մահմետական ընկերականութեան վրայ տիրող օրէնքներն:

Վըթուի թէ չէին գիտեր և կամ մոռցած ըլլալու էին, թէ Մահմետականութեան հիմնական օրէնքը՝ էապէս ընտրական սկզբանց վըրայ հիմնեալ է, որն որ ազգային ժողովոյն կը վերագրէ իւր կոչուած պաշտօնին ու գիրքին, այն է իւր ժողովրդոց բարօրութեանը համար աշխատելու կոչմանը գէմ անհատատարիմ գտնուող Վեհապետը գահէն վար առնելու իրաւունքը:

Թերևս յիշողներ գտնուի մահմետական ընկերականութեան այս

հիմնական օրէնքը, իսկ այն տուն կը կարծէին թէ այդ սրբազան և նուիրական օրէնքը, ոչնչութեան կամ անհաշիւ թեան գատաղարտութեան լինելով, չէր կրնար իւր գործադրութիւնն ընդունիլ, և կամ կը կասկածուէր թէ մի՞ գուցէ այդպիսի օրէնքի մը գործադրութեան փորձը՝ ապարդիւն և թերեւ աւրինահեղ կռիւներու հետեանք մը յարուցանէ:

Սահաւոր տեսնուեցաւ որ այդ օրէնքը կրնայ եղբոր սոյսօրուան օրս գործադրուիլ, առանց վայրկեան մ'իսկ բարեկարգութիւնը խանգարելու, առանց յեղափոխութեան փորձ մ'իսկ յառաջ գալու:

Ուտի և ներքի է ըսել թէ Եւրոպա այդ մասին խիստ սուտ և փրկարար խորհրդածութեանց նիւթ մը սլտի գտնէ, և թէ մեծ Տէրութեանց շահն անշուշտ դիւրաւ պիտի ճանչեն ու դիման թէ ինչ նպատակաւ էր որ ոմանք կը ճգնէին համոզել զինքը թէ ինքզինքը չկարենալ կառավարող երկիր մը թերեւս ազատել յաջողելու համար մի միայն բռնի միջոցներ պէտք էր ի գործ դնել:

Հարկաւ առիթ պիտի ունենանք վերջէն քննելու և ցոյց տալու՝ նորոգ կատարուած իրողութեանցը՝ Եւրոպայի կարծեաց վրայ յառաջ բերած տպաւորութիւնը: Պիտի քննեմք նաև թէ ինչ գիրք բռնել պէտք է ըստ մեզ Տաճկաստան, իւր ներքին և արտաքին դժուարութեանց նախ դիմանալու և ապա զանոնք բառնալու համար: Սակայն այսօրուան օրս բաւական կ'համարեմք մեր ընթերցողաց ուշադրութեանը ներկայացնել առայժմ՝ Պօլսոյ նախկին անդդ. գեսպան Լորտ Սթրատֆորտ տը Բէտըրֆի մէկ նամակը, զոր վերջերս Թայֆի մէջ հրատարակած էր, և մենք ալ գորա ցոյց տուած պայմաններն համառօտիւ յառաջ բերած էինք, ինչպէս նաև վերոյիշեալ նամակին առթիւ Թայֆի կողմանէ հրատարակեալ մըտղերական յօդուածին իմաստը:

Լորտին նամակը, Տաճկաստանի նկատմամբ իրական համակրութիւն մը յայտնելով հանդերձ սորա կառավարութեանը նկատմամբ անդիփոք անվստահութիւն մը կ'յայտնէր, և Տաճկաստանի համար զրեթէ տեսակ մը խնամակալութեան հաստատութիւնը կը պահանջէր:

Թայֆ, յիշեալ նամակը խորհրդածութեան և քննութեան առնելով, կ'եզրակացնէր թէ, Պօլսոյ նախկին գեսպանին կարծիքն ու գաղափարները եթէ մեծ տէրութեանց կողմանէ ընդունուէին, տէրութիւններն զայդ գործադրութեան մէջ դրած ատենին կրնային ատկէ անդին ալ անցնելով, մինչև իսկ Ապտ-իւլ-Ազիզը գահնկեց ընելու չափ ալ յառաջ ելլալ, եթէ զիտնային թէ ասի կարելի էր հանելով տեղը ապագային համար երաշխաւորութիւններ ընծայող վեհապետ մը դնել: Այսպէս Ապտ-իւլ-Ազիզը գահէն իջնելու հարկը Եւրոպայի մէջ հաստատութիւն գտած ու տարածուած էր:

Գիտէին թէ Տաճկաստան իւր վրայ հսկելու պաշտօն ու կոչումն ունեցող անձին ձեռօքը կորսուած էր, բայց կը վախնային երբ կը մըտածէին թէ Սուլթանին գահնկեցութիւնը կրնար ընդհանուր յուզում մը պատճառել:

Սակայն Օսմանցիք այս վախուն գրեթէ անլուծանելի կարծուած խնդրոյն յեղակարծ և խաղաղական լուծ մամբը պատասխանեցին:

Հարկ համարեցինք Թայֆի կարծիքն յառաջ բերել աստանօր, ինչու որ յիշեալ թերթը՝ կարծիք արտայտելու մասին տարօրինակ և արտաքոյ կարգի հեղինակութիւն մը վայելելու համբաւն ունեցած է:

Արդ, մեք ևս իրաւացի կ'համարեմք կարծել թէ այդ գաղափարը թէ՛ Անգղիոյ և թէ՛ զրեթէ բովանդակ Եւրոպիոյ մէջ՝ այն յայտարարութեան ընթերցումէն գոյացած է, զոր հայրենասէր մահմետականներ ասկից քանի մ'ամիս յառաջ չղած էին Եւրոպիոյ Պետական անձանց շատերուն:

Այստեղ թէ մօտ օրէն կըր-
նանք հրատարակել այդ նշանաւոր
գրութիւնը, որուն մէջ Օսմանեան
ժողովրդեան կրած տառապանքնե-
րն նկարագրուած, ինչպէս նաեւ
իւր օրինակով, բազմաթիւներն ներ-
կայացուած էին, Յիշեալ գրութիւ-
նը կարգալով կրնայ ամեն ոք հա-
մոզուիլ թէ այն անձինքը որոյ ու
ուղղեալ էր այդ յայտարարութիւն-
ներն, դոցա մէջ գրուած բազմա-
նացը քիչ մ'աւելի կարեւորութիւն
և ուշադրութիւն մատուցանելու
եթէ քիչ մ'աւելի փոյթ տարած
ըլլային, չարեաց ու աղէտից մեծ
մասին հասնիլն արդիւած կըլլային։

* *

Արեւելի մինչև ցարդ գրած-
ներուն կատարելապէս համամիտ
եմք, իսկ մեր անհամաձայն գրու-
նուած և քննադատութեան արժա-
նի դատած մասն է հետեւեալ դէպ-
քն ու առիւտ հոնած հետեւութիւնը,
զորս յաջորդ թերթերնու թղթու
ստիպուած եմք։

ՀԵՌԱՅԻՐԱՆՈՒՐՔ

Լոնտրա 31 մայիս

Գլխաւոր թերթերը, Տաճկաստանի մէջ
կատարուած յիշակալութեանը մէջ, Ա-
րեւելեան ինդոյն խաղաղական լուծմանը
նպատակաւ շարժում մը կը տեսնեն, և
կըսեն թէ Տէրութիւնները ձեռնադրու
նուելու են Տաճկաստանի ճգնաժամը։

Աթէնք 31 մայիս

Սուլթան Մուրատ Ե. ի գահակալու-
թիւնը գերազանց սպաւորութիւն մը յա-
ռաջ բերաւ։ Անհամբիւր խաթիւ-Հիւսն-
յունիս և դորա հետեւանքն եղած հրամա-
նադրոց հրատարակութեանը կապառուի։

Փահիրէ 31 մայիս

Խաթիւ փոխառութեան կարօններուն
վճարմանը դադարելուն զրոյցները անհիմն
են։ Խաթիւն Սրբունիքը կարօններուն առ-
բողջ դուրսը յանձնած է։

Պուքրէշ 31 մայիս

Աւանդատան ընդհանուր դանձապահ
մեծագումար յափշտակութեամբ մը խոյս
տալով անհետացաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՏ. Սուլթանին Ա. քարտու-
ղար Սաաաուլլահ պէյ, երեկ կէս
օրէն յետոյ մեծ հանդիսիւ Բ. Գու-
ռը բերելով կայսերական խաթիւ-
Հիւսնայունը, Արդ օտասին ի ներ-
կայութեան Մեծ Եպարդուսին և
Շէյխ-Իւլ-Իսլամին և բոլոր նախա-
րարաց, պաշտօնատարաց և ժողո-
վըրդեան, ի լուր ամենեցուն կար-
դաց, որոյ պատճենն է հետեւեալը։

Վեղերը համայնութեամբ Մէհմէտ
Բիւլտի բաշա։
Ճէնապը մայիք իւլ միւլին իրատեյի
էզլէյսի, զէ պիւ ճիւմլէ թէպաամըն իճ-
մայ զէ արզուսի իւզրէ, էճտատը աղամըզ

Թահթընա ճիւլլիսիւմիւզ վուզու պուլմազ-
լա, միւճէրրէպ օլան րէվիթ վէ համլէյի-
թիւնիլէ պիւնալն խըտմէթ սատարէթ էօհ-
տէնիլդալէ խալապը թէճտիւ մէ սայիր վիւ-
քէլա վէ մէմուրինին խըտմէթ վէ մէմուրի-
յէթլէրի առիւթի խալա վէ թաղըրը զըլըն-
մըլ աըր։

Ճիւմլէյին մալիւմիւ օլտուղու վէճէլէ
պիւր աղ զէմանտէն պէրու, Յէվլէթին ու-
մուրը տալիլիլէ վէ խարիճիլէսինճէ պու-
լունտուղու ահվալը միւլլէքիլէ էֆըքարը
ամմէ հազգընտա պազը մէրթէպէ էմնի-
յէթիլիլէ իլէ մալէն վէ միւլլէյն պիւ թա-
ղըմ մազարաթլարը վէ տիւրիւ տիւրիւ
րահաթըղըղըղըղը մուճիպ օլմուլ օլտու-
ղունտան, էվլէլ պէ էվլէլ պու հալըն
տէֆ ու իսլահի իլէ, մէմլէթին վէ ու-
մուլ թէպապը տէվլէթին առայիլ վէ էմ-
նիլէթիլին, վէ մատուր վէ մանէվի սաա-
տէթ վէ տէլմէթիլին մուճիպ պիւ թարիք
իթթիլապը վաճիլիլէսին օլտուլ, պու տա
ուսուղու խաթիլի տէվլէթին պիւ էստը
միւլթէյին վէ սահիլ իւզէրինէ թէսիսի-
նէ մէվլուֆ, վէ պիւլմ մէմիլէ էֆըքար ու
նիլլէթիլիլ տալիլ պու նօղթայա միւլնհա-
սըր վէ մաթուֆ տըր, պիւնային ալէյ հա-
քեամը շէրլէյնին իճրատը իլէ պէրտալէր,
տէվլէթին խաթիլիլ ումուլլէթիլին իւլ
էմիլէ վէ գապիլիլթը էհալլէլ թէվիլիլդան
գալիլիլիլ գուվիլլէ իլէ թաքիլա օլտուրադ
ումուլ թէպապը շահանէմիլիլ պիւլա իս-
թիսնա նայիլ հուրլիլթը թամմէ օլմաղ-
լա պէրտալէր, հէր տիւրիւ թարազըլա-
թընը վէ պիւլնիլլէ էֆրատը թէպապըն
մուհապալէթ վէ մուհապալէթ վաթան,
տէվլէթ վէ միլլէթ խուսուսուստա իթթի-
հատը էֆըքար վէ նիլլէթիլին միւլթէլլէմ
պիւր գալիլիլ տալիլթ վէ սալիլմէնին նա-
սըլ օլմաթը վէ նէ էստա իւզէրինէ պիւնա
խաթիլիլ իլլիլիլ իսթը իսթ, պէյնէլլիլ
քէլա միւլլէքէրէսի իլէ գարարընն իս-
թիլդան զըլընմաթ, վէ պու նիլլէթիլ էստ-
սիլլէլէ կէօթ Շուրայի տէվլէթ վէ Ահքեա-
մը առլիլլէ վէ Մէարիֆը ումուլլէ վէ ու-
մուրու Մայիլլէ նէգարէթ վէ խաթիլլէրի-
նին վէ սայիր մէմուրիլլէթիլին էէնիլլէն
թանղիլլէ լաղըմ վէ մուհիլմ օլմաղլա,
վէ պուլարըն տալիլ սըրաթը իլէ թանղի-
մաթընա պաղըլմաթը, վէ ումուրու տէվ-
լէթիլ էհքեալ իսթն ահվալը մուլաղըմա-
նըն պիւրի տէ մէսալիլիլ մալլէլ օլտուլ,
պու պապալէ իճրա օլտուրադ թանղիլմաթ
հիսաթ օլմաթ իւլլէլ, մուլմէլլէթ մալի-
էնին թահթը թէէմիլլէ խաթիլլէ, ետնի
պիւլնճէ խաթիլլէսին մէսաթիլ վուզու պուլ-
մալմաթըն ումուլմա էմնիլլէթ պալիլ օլա-
նաթ պիւր գալիլլէլ իսթիլիլ վէ պիւր նէղա-
րէթը գուվիլլէլ պիւլնա վաղը վաճիլաթ-
տէն օլտուրադ, պու թէպալիլլէ իսթն օլմաթ
իւլլէլ խաթիլլէլ խաթաթըլա պիւր թաթ-
սիլաթտան պու տէֆա պիւլմըլ պիւր քէսէ
թէնիլլէ, վէ քէպալիլ խաթիլլէլ մէքըլ-
լէլլէ մէրալթ իլլէլլէ քէօմիլ մաթէնի ի-
լէ մէտիլլէ սայիրլէ, վէ պաղը ֆապիլիլ-
լէրին խաթիլ վէ հաթըլաթը իսթիլլէլ Մա-
լիլլէլ թէրը օլտուրադ օլմաղլէ, սայիր ճի-
հաթտէն տալիլ պու էօլտա թաթիլլէթ վէ
թաթիլլէթ վէ, մուլաղէնէլլէ ումուրու մա-
լիլլէնին թէսիլլէլ հուսուլունա իթթիլա օ-
լունմաթը։

Վէ ալալը միլլէթիլլէ պիւլ միւլնաթ
օլան քէսիլլէլլէ մուլադէտաթըլլէլլէ քէ-
մաթեան մէրի իւլ իճրա օլմաթը իլլէ պէրա-
պէր, տէվլէթիլ Միլլէթիլլէ, պիւլ ճիւմլէ
տէվլէթիլլէ օլան հուլալ ու մուլալաթ վէ
մէվալթընը թէէքիլա ու թէվիլիլլէլ շա-
լըլլէլլէլ իսթիլաթը նիլլէթը խաթիլլէլլէ
ալիլ։

Ճէնապը Հաղա ճիւմլէլլէլլէ մու-
լաֆֆաթ պիւլ խալը պուլտուրուն, ամին։
9 ճէմաղի իւլ էվլէլ 1295

Պաշտօնեայք ամեն օր կայսե-
րական պալատը կը գումարուին,
ՎԵՏ. Սուլթանին հետ խորհրդակ-
ցելով, նոր հրատարակուելիք օ-
րէնքները պատրաստելու։

— Գահադուրկ Ապտ-Իւլ-Աղիլ
կայսեր անձնական դանձը երեկ մա-
լիլի պաշտօնատուրը փոխադրուե-
ցաւ։ Իւր մօրը գանձն ալ, որն ու
ոսկւով և սյւլեայլ թանկագին գո-
հարեղէններով և արժէքաւոր նիւ-
թերով լի ութն արկղէ կը բազկա-

նայ, նոյնպէս այսօր կամ վաղը Մա-
լիլէն պիտի տարուի։

— Գահադուրկ թէ գահադուրկ
Ապտ-Իւլ-Աղիլ կայսեր բնակու-
թիւնը Սարայ-Պուրնուլլէն Չըադա-
նի պալատան մէկ յարկին մէջը
պիտի փոխադրուի։

— Կըսեն նաեւ թէ անկեալ կայսրը
իւր եղբորորդւոյն նամակ մը գրե-
լով, գահակալութիւնը շնորհաւո-
րեր և Ն. Վեհափառութեան եր-
շանիլ օրեր անցնել բարեմաղթեր
է։

ՎԵՏ. Սուլթանն ալ շնորհակա-
լութեան նամակ մ'ուղղելով յայտ-
ներ է միանգամայն թէ Սուլթան
Մուրատ Ե. մուրադ չէ Մուրատ
էֆէնիլի նկատմամբ ցոյց տրուած
խնամքն ու մեծարանքը։

— Նորընտիր կայսեր թուրը
կապելու առանձնաշնորհն ունեցող
Սուլթանէքալիլի հեռագիրը զար-
նուած ըլլալով, յիշեալ հանդէսը
յառաջիկայ հինգշաբթի առուր մը-
նացեր է, հալիւ մինչև այն առան
կարենալով հանիլ հոսիլլէլլէլ բարձ-
րաստիճան իւլլէման։

— Սրբունի պալատան մէջ մին-
չև ցարդ գործադրուած, ստորա-
կարգեալ մը իւր մեծաւորին դէմը
թիւերը վար կախած, ճեռքերն ի-
րարու մէջ և գլխակոր գիւրք մը
բռնելով կենալու յարգական հին
սովորութիւնը այս անգամ վերնա-
լով, հրաման եղեր է որ ամեն ոք
իւր մեծագոյնին առջև աղատ և
անկեղծ գիւրք մը առնու, յարգա-
նաց և պաշտօնի պահանջներն չը
հեռանալով։

— Սխալմամբ ըսինք երեկ թէ
բաց ի Ռուսիայինէն միւս բոլոր տէ-
րութեանց շոգենաւներն ալ գահա-
կալութեան հանգէսին մասնակցե-
լով դրօշակներով զարդարուեր են։
Սնտարբեր և սպասողական դիւր
մը բռնողներուն մէջ Վերմանիոյ և
Աւստրիոյ նաւեր նալ կ'գտնուին։

— Խրիսթաքի էֆ. Ջօղրաֆօս,
որ Մէրասքէրի դուռը Սուլթան
Մուրատի գահակալութիւնը շնոր-
հաւորողներուն առաջինն եղած է,
նոյն օրը կայս. պալատը հրաւիր-
ուելով, հետեւեալ օրն ալ Վալիտէ
Սուլթանին սեղանաւորն անուանե-
ցաւ։

— Սուլթան Մուրատայ գահա-
կալութեան առաջին օրէն ի վեր,
Թիւարէթի պաշտօնէէն զատ, Բ.
Գրան պաշտօնէից և պաշտօնավա-
րաց մէջ ցարդ ունէ փոփոխութիւն
'եղած չէ։ Ռուսի Տաճիկ լրագ-
րաց առջի օրը տուած խալիլ Շէ-
րիֆ փաշայի Արտ. գործ. պաշտ-
ընտրուելու լուրը ստուգութեան
կարօտ կերելի, մանաւանդ թէ մին-
չև երեկ Բաշիտ փաշայ էր դեռ
յիշեալ պաշտօնատան գործերը վա-
րողը։

— Տպագր. տեսչութեան տնօ-
րէն Համաթի պէյ դեսպանաց զըր-
կուեցաւ նորընտիր Սուլթանին գա-
հակալութիւնը ծանուցանելու։

—Ապտ-իւլ-Ազիզի դահրնկե-
ցութեան մանրամասնութիւնքը
անցեալ թուով պատմած ատեննիս,
կարեւոր դէպք մը դուրս մնացած
էր, զոր այսօր կուզենք յառաջ բե-
րել:

Կայսեր անկման ձեռնարկը, զոր
ի գլուխ հանելու համար գլխաւոր
դերն Մ. Քիւշտի բաշա, Միտհաթ
բաշա և Հիւսէյին Աֆնի բաշա ի-
րենց վրայ առած ըլլալով, կարի
խիղի դադարն և ծածուկ պահած է-
ին, որոշուած էր այս երեքը թի-
օր ցերեկին ի դործ դնել, երբ ան-
յուսակի պարագայ մը այդ ժամա-
դրութիւնը փութացնել հարկադ-
րեց:

Ըսած էինք թէ պաշտօնեայք
երկուշաբթի Պալատը երթալով,
տօգտութեամբ ետ դարձած էին:

Նոյն գիշերը Ապտ-իւլ-Ազիզ
տեսնելով Պալատան առջեւն զին-
ւոր բարձած նաւու մը անցնելը, իս-
կոյն գիշերանց Հիւսէյին Աֆնի բա-
շայն պալատը կանչել կուտայ հար-
ցնելու համար թէ այդ զօրքերը
Պուլկարիւս կ'երթան թէ Հէրսէք-
ովին: Հիւսէյին Աֆնի բաշա այս հը-
րամանն առնելուն պէս, կասկածե-
լով թէ մի՞ գուցէ կայսրը իմացած
ըլլայ իրենց նպատակը, փոխանակ
պալատը երթալու՝ ուղղակի Քիւշտի
բաշայի ապարանքը կ'վազէ, ուր
խորհրդակցելով կ'որոշեն որ, չը-
լուացած՝ նոյն գիշերը նպատակին
ի գլուխ հանեն, և անտի ուղղակի
Սէրասկէրի դուռը երթալով, հը-
րաման կ'ընեն Քիւտիֆ փաշայի որ
անմիջապէս երթայ երկու վաշտ զօ-
րք Պալատը ցամաքէն պաշարէ,
որ ատեն Քայսէրին Ահմէտ բաշա
ալ ծովուն կողմէն մակոյկներով կը
պաշարէր:

Թաշ-Պըշայի զօրքն ալ վա-
ր իջնել տրուելով, դնդապետ գըլ-
խաւորնին, որ Ապտ-իւլ-Ազիզի
պաշտպանեալն էր, մատնութեան
երկիւղիւ զինաթափ կ'ընեն զինքն
ու կը բանտարկեն: Այն ատեն
Հիւսէյին Աֆնի փաշայ, քաղաքային
զգեստով Տօյմապահչէի պալատը,
Մուրատ իշխանին գտնուած յարկը
կերթայ, և զայն առնելով Սէրաս-
քէրի դուռը կը բերէ:

Այնուհետեւ եղածներն յայտ-
նի են:

—Ինչպէս երեկ ծանուցինք,
այս գիշեր արտաքոյ կարգի փա-
ռաւորութեամբ ու շքեղութեամբ
զարդարուած լինելով Պօլսոյ շու-
կայն, մինչև առաւօտ բաց մնաց,
ուր աննկարագրելի բան էր արհես-
տաւորաց սիրոյ ինդակցութիւննին
ու ցնծութիւննին:

Շուկային մէջ թէպէտ անկար-
գութիւն մը չպատահեցաւ, սակայն
կը լսեմք թէ ստորին կարգէ Տա-
ճիկ ժողովրդեան փոքր ամբօխ մը,
Բեպչի հայազգի աղնուական տիկ-
նով մը դէմ աններելի վարմունք մը
բռնել է Քալիֆազըլար պաշը շու-

կային մէջ, որոյ իսկոյն առաջին
առնուեր է մէկ քանի հայազգի-
ներու միջամտութեամբը գործը
խաղաղելով:

Վասիորի եղբրքն ալ հրախա-
ղութեան լոյսերով կ'փայլէին: Վեր-
ջապէս ամբողջ Պօլսոյ կը խայտար
նորոնտիր Սուլթանին բարեյաջող
գահակալութեանը վրայ:

—Կ'հաւատեն թէ այսօր Վեհ.
Սուլթանը Պօլսոյ անցնելով Միջօ-
րէի աղօթքը Սուլթան-Սահմէտի
կամ Այա-Սօֆեայի մզկիթը պիտի
կատարէ:

—Ապարապետ Ապտ-իւլ-Քէրիմ
բաշայի համար կսուի թէ վերոյիշ-
եալ նամակը, ամենախիստ կարգա-
պահութիւն սիրող զօրապետ մընէ,
որն որ երբ իմանալով և ստուգե-
լով թէ տասնհինգ զինւոր, էտըր-
նէի այլ և այլ թաղերուն մէջ, մէկ
քանի մասնաւորաց վերաբերեալ
գոյլից և ստացուածոց փնաս հա-
սուցեր և յախչաւկութեան ելեր
են, պառկեցնելով գահադանի հար-
ուածօք պատժեր է: Ապարապետին
այս անաչառ ընթացքը վստահացը-
նել կուտայ թէ, կ'յաւելու, գա-
ւառին մէջ Պաշը-պօղուքներուն և
Չէրքէզ կամաւորներուն գործած
ծայրայեղութեանց և աւարառու-
թեանց առաջին առնելու համար,
որոնք սոսկում ձգած են դաւառին
մէջ, տեղական իշխանութիւններն
կը փութան աւելի ազդու միջոցներ
ձեռք առնուլ:

Բազարճըզէն և Խտրնէէն 500ի
չափ Պաշը-պօղուք և խումբ մ'ալ
հետեւեալադօր, Մէրիճի հովտին մէջ
Գաեաճըզ-Հասթէօյ շրջուեր են,
և մայրաքաղաքէս շրջուած ռազ-
մամթերքն ու վաշտ մը Քէտիֆ զօր-
քերն երկու կառախումբով Խտրնէ
հասեր են:

Թըրնօվա-Նամպօլու երկաթուղ-
ւոյ բաժնեճիւղին կայարանապետը,
որ Մաքր-գիւղի կայարանապետն
էր ասկից յառաջ, պուլկար մ'ըլ-
լալով իբրեւ լրտես բռնուեր, և ոտ-
քըն ու ձեռքը շղթայի զարնուելով,
երկու հեծեալ ոստիկանաց հսկո-
ղութեանը ներքեւ հետիոտտ բեր-
ուեր է:

Պաշը-պօղուքներու գլխաւոր
մ'ալ յատուկ վաղօնով մը Ֆիլիպէ
հասնելով, կայարանապետը քիչ մը
ուշ դուռը բանալուն համար, եա-
թաղանի սպառնալիք մը կ'ընդունի
որոյ հարուածէն հազիւ կ'ճողպրի
իւր պաղարիւնութեան շնորհիւ:

Դ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն

Երեկուան հասած Եւրոպայի զինեղը
յուսացուածէն պակաս գնով եկած ըլլա-
լուն, և Հիւս. երեք կայսրութեանց դես-
պանաանց շոգենաւներուն դրօշակ պար-
զելէ ետ կեցած ըլլալէն՝ քաղաքական ա-
պագայ դժուարութեանց երկիւղներ երե-
ւան ելնելուն վրայ, Քօնստնուպոլ 17,20 էն
իսկոյն 14,20 ինչաւ: Իսկ գիշերը Քերայ
մինչև 15,58ի ինչեւէն յետոյ, ելաւ նորէն
14,50ի, գրեթէ նոյն դնոց վրայ մնալով:

Այս առտուան հասած հեռագրագի-
ւերն Լոնտրա 15 1/8, Բարիզ ալ 15,40 կը
ծանուցանեն: Հրապարակը բացուեցաւ այս
առաւօտ 14,17ի:

Բումէլի երեկուան վիճակա-
հանութենէն մեծ պարգև շահող
թիւերն են:

Թիւ	Ֆր.	Թիւ	Ֆր.
1911889	300000	239727	1000
457371	25000	253020	"
1516454	10000	265451	"
1561745	"	272428	"
40763	2000	327047	"
498657	"	399459	"
599632	"	407847	"
725747	"	572796	"
1431828	"	587548	"
1780822	"	618160	"
118622	1250	702805	"
407846	"	878159	"
540683	"	1368679	"
641573	"	1430066	"
716411	"	1431830	"
910320	"	1461434	"
1031270	"	1517591	"
1286985	"	1558569	"
1558568	"	1628749	"
1611312	"	1724856	"
1628748	"	1780821	"
1808916	"	1808917	"
40765	1000	1893147	"
91175	"	1890148	"
179449	"	1969981	"

400 ֆր. շահող թիւերն են:

40761	էն 65	327046	էն 50
48781	85	383076	80
91171	75	387766	70
118621	25	399456	60
155271	75	400511	15
157171	75	407846	50
179446	50	457371	75
180856	60	498656	60
228296	300	508271	75
239726	30	540681	85
253016	20	572796	800
265451	55	578546	50
271876	80	599631	35
272426	30	618156	60
641571	75	699681	85
702801	5	705721	25
716411	15	725746	50
747716	20	878156	60
910316	20	967166	10
1030041	45	1031266	70
1036626	30	1214051	55
1286981	85	1305346	50
1313921	25	1368676	70
1369361	65	1430066	70
1431826	30	1461431	35
1479141	45	1516451	55
1517591	95	1558566	70
1561741	45	1611311	15
1628746	50	1659696	700
1673986	90	1721591	95
1724856	60	1779416	20
1780821	25	1808916	20
1850401	5	1893146	50
1911886	90	1916241	45
1967981	85	1975856	60

ՎԵՐԱՅԵՑԻ ՂԱՐԻՊԵՑԻ

ԲԱՐԻՍ

ՄԻԹԵՐՈՒՄ

ՅՈՎ. ՀԱՆՆԵՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ՎԵՊ
ՀԱՃԻ ՍԱՅԵՐ
ԹԱՐԳՄ. Ի ԴԱՂԴ.

Արմաշու Վանաց տպարանի հրատարակութիւններէն գեղեցիկ վիպասանական գրուած մ'է, յորում հեղինակը ամուսնական կենաց մէջ անհաւատարմութեան ինչ աստիճան չար հետեանքներ ունենալն կը նկարագրէ :

Կը ծախուի Զարմաքճըլար Եօ. գուշու Գավաթեան եղբարց գրատունը և ամեն Հայ գրավաճառաց քով :

Գին 15 ղրշ.

ԲԱՐԻՉ

ԲԱՐԻՉ
ՊԱՐԳԱՆԱՆԵԼԵՐԹ
Թարգմանեաց

ՅՈՒՀ. ԷՅ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Գաղղիացի հռչակաւոր վիպասանին հետաքրքրական և գրաւիչ այս գործը, որոյ տաճկերէն թարգմանութիւնը մաս առ մաս Մէհմուտի մէջ հրատարակուելով կը շարունակուէր, այս անգամ աւարտած ըլլալով, ամբողջ գործը մաքուր և պատկերազարդ տպագրութեամբ միակհատոր հրատարակուած է Բիրիչեան տպարանէն :

Կը ծախուի Պօլսոյ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով, Բերայ Սղա ճամի թիւ 183, ծխախոտաւ Կիւլէրեան Ստեփան աղայի, և Թագսիմ թիւ 59 ծխախոտաւ Նիկողոս աղա Տէտեհանի խանութներն :

Գին 5 արծաթ մէճիւր :

ՄՕՐԻԻ

ԶԿԱՆ ԻԻՂ

ԲԵԹԵՐ ՄԻՂԷՐ ԳՈՐԾՆԱՆԱՊԵՏԻ

Մաքուր առանց հոտի և անխորժ համու, և դիւրամարս եղած այս ամենալաւ տեսակէն եղած ձկան իւղը, որ մասնաւորապէս Լոնտրայի հիւժախտից մեծ Հիւանդանոցին մէջ կը գործածուի միայն, այժմ Պօլիս ալ կը գտնուի թէ՛ հօխայով և թէ՛ եռանկիւնի շիշերով :

Պօլիս Եէնի ձամի Պ. Կոզմի Նաղարթի :

Ղալաթիա Վէլիշի և Ընկ :

Բերայ՝ Բանժուք Ֆրէրի գեղարանները :

Հօխայով կը ծախուի մինակ Պօլիս կամբոյին գէմը Պ. Վէնսան Ծաննիի և Եէնիգաբու Պ. Թէոտոտորիսի գեղարաններն :

Մինակ շիշով կը ծախուի Պօլիս Եէնի ձամի Բիւլիւքեան եղբարց գեղարանը :

Շիշերն գործարանապետին ըստորագրութիւնը կը կրեն վրանին :

Մայիս 15

ՄԷԼԱՆՕԺԵՆ
ԴԵՂԱԶՈՒՐ

ՃԵՐՄԱԿ ՄԱԶԵՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ

Այս գեղը, որ մէկ վայրկենի մէջ և ամեն գոյնով կը ներկէ ճերմակ մաշերն ու մօրուքներն, առանց վնասուելու մորթին և առանց անախորժ օ և է հոտ մ'ունենալու, փորձուած յատկութիւն մ'ունենալով կը գտնուի Տէլլա Սուտայի, Զօպանեանի և Բիւլիւքեանի գեղարանները :

ՅԻՍՈՒՍԻ

ՎԵՐՋԻՆ ՇԱԲԱԹ

ԽԱԶԻ ՃԱՌ

Ե Ի

ԿՈՐՈՒՍԵԼՈՅՆ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԳԵԳՐԵՑ

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը՝ Եէնի-ձամի Զիլին. կիրէր ճատտէսի թիւ 8 : Գին 1 ֆր.

ԵՂԲԱՅՐ ՅԱԿՈԲՈՍ

Հեղինակ

ԲՕԼ ՏԸ ԳՕՔ

Հրատարակիչ

Ս. Խ. ԵԷՄԷՆԻՃԵԱՆ

Գաղղիացի զուարճաբան վիպասանին սոյն հրահանգիչ, հետաքրքրական և զուարճալի գործը, որն որ տետր առ տետր թարգմանութիւնը հրատարակուել սկսուած էր, այս անգամ աւարտեալ գործն ամբողջ միահատոր կազմուած կը ծախուի գին 30 ղրշ.

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով :

ՄԱՐԳԱՐԻՏ

ԱՐԲԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՆԻՑ

Գրեաց

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը Եէնի-ձամի Զիլին. կիրէր ճատտէսի թիւ 8 : Գին 1 ֆր.

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՍԵՍԻ Ե. ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՄԲԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տպու. Երզն

ԳՐԵԱՅ

ԾԵՐՈՒՆԻՆ ԳԱՐԻԲԷԼ ՊԱՏԿԱՆԵԱՆ

Կը ծախուի ի գրատան Ս. Ղ. և Եաղմաճեանի, Եէնի-ձամի Զիլին կիրէր ճատտէսի, թիւ 8 :

Գին 1 ֆր. 25 օանթիմ

ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ՊԱՆԴԻՏՈՅ

Յ Ո Ր Ի Ն Ե Յ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ Կ. ԽԱԶՄԵՐԵԱՆ
ՍԵՐԱՍՏԱՅԻՆ

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը՝ Եէնի ճամի փողոց Զիլին կիրէր ճատտէսի թիւ 8 : Գին 3 դահեկան

ՏՕՔԹԷՕՐ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պատրաստ է իրեն դիմող հիւանդները դարմանել ամեն երեքշաբթի և չաբաթ ժամը 3—5 Սամաթիա Հայկական ընկերութեան գաղինօյին գէմը Մ. ձիւանին Գեղարանը, և ժամը 8—10 Սուլթան Ահմէտ Մ. Ժօրժ Ծաննեթիտիսի գեղարանը թիւ 128 :

ԾՈՒԼԷՆ ԶԸ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ

Գ Ե Ղ.

Բաղադրութեամբ Լ. ՏիինեԱ Գեղա-գործի

Ծովային ճանրորդաց համար անհրաժեշտ եղած սոյն հեղուկը, որ ամեն անգամ ծովէ բռնուելուն մէկ խահուէի դգալ մը սոյն գեղէն առնելով, կրկին չափովը պարզ ջրի մէջ խառնելով խմած ատենը՝ մարդ վերտին իւր հանդարտ ու առողջ վիճակը կստանայ, կը գրտնուի Լ. Տիւնեայի գեղարանը, Գալաթիա Մեծ փողոց, թիւ 108. մէկ շիշը 2 ու կէս ֆր. գնով :

ՍԱՆԴՈՒԽՏ

ԴՇԽՈՅԻ ԵՒ ԿՈՒՍԻ ՊԱՏԱՐԱԳ
Գ Ր Ե Ա Յ

ԾԵՐՈՒՆԻՆ ԳԱՐԻԲԷԼ ՊԱՏԿԱՆԵԱՆ

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը՝ Եէնի-ձամի փողոց Զիլին կիրէր ճատտէսի թիւ 8 : Գին 10 դահեկան :

ՊԱՅՄԱՆՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԼՐԱԳՐԻ ամեն օր կը հրատարակուի, բաց ի Կիրակի և Տօն օրերէ :

Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 200 ղրուշ առանց փոսթայի ծախուց :

Բաժանորդագրութիւնը ամսադրէս սկսեալ կը նկատուին :

Խմբագրութեան ուղղեալ օ և է գրութիւն՝ հեղինակին բուն ըստորագրութիւնը կրելու է, ոչ թէ հրատարակելու համար, այլ յերաշխաւորութիւն վստահութեան :

Զը հրատարակուած գրութիւնը ետ չը տրուիր :

ՏՆՕՐԷՆ-ԻՄԲԱԳԻՐ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻՂՂԱՆՏՃԵԱՆ

Տպագրութիւն Ղալաթիա Բերէմպէ բաղար Խրի խանի դիմաց Սամուռ փողոց թիւ 8